

Az utolsó ítélet

„Amikor eljön dicsőségében az Emberfia és vele minden angyal, helyet foglal főséges trónján. Elébe gyűlnek mind a nemzetek, ő pedig különválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor különválasztja a juhokat a kosoktól. A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára. Aztán így szól a király a jobbán állókhoz: Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot! Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok. Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek. Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesen, hogy enned adtunk volna, vagy szomjasan, hogy innod adtunk volna? Mikor láttunk idegenként, hogy befogadtunk volna? Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy meglátogathattunk volna? A király így felel: Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek. Ezután a balján állókhoz is szól: Távozzatok szíнем elől, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült. Mert éhes voltam, s nem adtatok ennem. Szomjas voltam, s nem adtatok innom. Idegen voltam, s nem fogadtatok be. Nem volt ruhám, s nem ruháztatok fel. Beteg és fogoly voltam, s nem jöttetek el meglátogatni. Ekkor ezek is megkérdezik: Uram, mikor láttunk éhesen vagy szomjasan, idegenként vagy ruhátlanul, betegen vagy börtönben, s nem voltunk szolgálatodra? Erre majd ezt feleli: Bizony mondom nektek, amit a legkisebbek valamelyikével nem tettetek, velem nem tettétek. Ezek örök büntetésre mennek, az igazak meg örök életre.”

A magyar nyelvben a szavaknak, mondatoknak nemcsak értelme, hanem érzelme is van, sőt – bármilyen furcsa – színvilága is. Nos ennek fényében, ha ízelgetjük az utolsó ítélet jelzős szerkezetet, valamilyen komor, rideg, sötét érzetünk támadhat tőle. Mert a nyelv kötelességszerűen őrizi, amit az emberi gondolkodás az évszázadok során ráragaszt. A teológia is sokat munkálkodik ezen.

Az eszkatológia, amely tanítás a végső dolgokról, sok helyütt ennek a világnak a végét jelenti: Eljön az apokalipszis, a végítélet vagy utolsó ítélet, az ítélet napja, az Úr napja, a harag napja, a végső óra. A világ végén bekövetkezik az isteni ítélet, amelyben felsejlik, hogy nem lett jó vége ennek a földi dolognak.

Nemcsak az embernek van lelkiismerete, hanem jungi kontextusba helyezve, az emberiségnek is van – és ez a lelkiismeret nem tiszta. Teli van bűnökkel, meg-nem-bánt bűnökkel; amelyeket, valahol, valamikor, valakinek meg kell torolnia. A keleti teológia ezt az elképzelést visszacsatolja önmagunkra: Az előző életekben elkövetett és meg-nem-bánt bűnök terheit majd a következő életsorsunkban viseljük. Ez a fajta utolsó ítélet a karma törvénye.

Akarjuk, nem akarjuk, az ítélet mint jogi szakkifejezés sejjik fel inkább bennünk: a bíró elítéli a vádlottat, a vádlott persze fellebbez.

És akkor, hogy lesz majd? Ki ítél el minket? Lehet-e fellebbezni? Mi lesz a büntetés? Sorolhatnánk az ide vonatkozó kérdéseinket, de gyaníthatjuk, hogy nincs ezekre válasz. Kicsit annak a vak embernek a szerepébe lehetünk, kitől kérdeztek valamit, és csak annyit mondott: Majd meglátjuk. Nos, hát akkor mi is majd meglátjuk...

Most szívük egyszerre összeretten,
 átlyukasztva, holdnál epedőbben,
 sárga tarlón ülnek megmeredten
 s megmarottan, síri lepedőben,
 melybe szinte régen belenőttek.
 Ámde nézd az angyalok csapatját,
 lágy olajt hoznak s vén serpenyőket
 s a hívőknek hónaljába rakják

a jótettet, melyet még korábban
 végeztek lenn, a föld bús porában,
 hogy a hónalj kis melege fűjja
 s meg ne hűljön az Úr drága ujja,
 hogyha oda nyúl az ég királya
 s tetteik – érintve – megbírálja.

(Rainer Maria Rilke: Utolsó ítélet)